

(Давоми. Бошланиши биринчи бетда)

Хусусан, мустақиллик йилларида рўёбга чиқарилган кенг миқёсли судхукуқ ислоҳотлари натижасида мамлакатимизда хукукий демократик давлатнинг муҳим шарти сифатида инсон манфаатлари, хукуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилишининг самарали механизми шакллантирилди ҳамда Конституциямизда инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, қадр-киммати ва бошقا даҳсиз хукуклари энг олий қадрият эканлиги ўз ифодасини топди.

Натижада Ўзбекистон замонавий суд-хукуқ тизимида энг илғор тажрибаларни ҳаёти жорий этишга муваффақ бўлди. Чунончи, ўтган давр мобайнида судлар ихтиослаштирилди, кассация институти ислоҳот этиди, камоқча олишга, лавозимдан четлатиш ва тибий муассасага хойлаштиришга санкция бериш хукуқ судларга ўтказилди, ишларни қайта кўриб чиқишининг апелляция тартиби, шунингдек, ярашга институти жорий этилди, хўжалик муносабатларида конунчиликни таъминлашда муҳим ўрин тутаётган хўжалик судлари тизими яратилди, ўлим жазоси жиной жазо тизимидан чиқарип ташланди, суднинг барча босқичларида томонлар тенглиги таъминланмоқда. Фуқаролик ва жиноят ишлари бўйича судлар ташкил этилганлиги хар бир ишни мамлакати асосда кўриб чиқиши, инсон хукуқ ҳамда эркинликларини тўлиқ ва хар томонлами ҳимоя қилиш самардорлигини сезилари даражада ошириди. Юртимизда суд-хукуқ соҳасида амалга оширилётган ислоҳотлар судлар мустақилларни таъминлашга, суд хокимиининг мустаҳкамланишига, қонун устуворлиги ва адолат тайомилларининг қатъни қарор топишига хизмат қилмоқда.

Мазкур жараёнда ўндан ортиқ конун хужжатлари, хусусан, "Судлар тўғрисида", "Фуқароларнинг хукуклари ва эркинликларини бузадиган хатти-ҳаракатлар ва қарорлар устидан судга шоякор қилиши тўғрисида", "Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида", "Адвокатура тўғрисида", "Адвокатлик фаолиятининг кафолатлари ва адвокатларнинг ижтимоий ҳимояси тўғрисида"ги конунлар ҳамда фуқаролар ва юридик шахсларнинг хукуқ-манфаатларини суд орқали ҳимоя қилиш, суд тизими-

мини демократлаштиришга каратилган қатор конунлар кабул қилинди, бу истиқолол йилларида Ўзбекистонда инсон хукуқ ва манфаатлари ўйлини мухим қадамлар сифатида бежиз баҳоланмаяпти.

Шуниси муҳимки, суд-хукуқ соҳасидаги ислоҳотлар жамият ҳаётининг барча жаҳбаларида намоён бўлутган кенг кўлумли ўзгаришлар билан узвий болгиларида ҳамда мантиқий изчилликда босқичма-босқич амалга оширилмоқда. Жумладан, биринчи босқичда суд-хукуқ тизимини ислоҳотлишинг милий стратегияси белгилаб олинди. Шу асосда соҳанинг

ма-босқич мустаҳкамлаб бориш, суднинг мустақилларни таъминлаш, уни собиқ тузумда бўлгани каби катагаюн куроли ва жазолаш идораси сифатидаги орган эмас, балки инсон ва фуқаро хукуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя ва муҳофаза этишга хизмат қиласидаги том маънодаги мустақил давлат институтига аллантиришга каратилган кенг кўлумли ташкил-хукуқий чора-тадбирлар ўз са-марасини бермоқда.

Ушбу стратегик ахамиятга эга бўлгичан хужжатда бугунги кундаги сиёсий, иктисолид, давлат-хукуқ муносабатларининг бутун тизимини модер-

хам катта масъулият юклаб, улардан мазкур ислоҳотлар билан ҳамоҳанг, давлатимиз раҳбарни илгари сурган ташаббус ва гояларни рўёбга чиқаришида фаол, фидойи бўлиши талаб этди. Бунду суд тизими ходимларини нафакат ижтимоий муҳофаза килиш, айни когда уларнинг қасб мамлакасини ҳам муттасис ошириб бориши ҳаётий заруратидир.

Шу маънода айтганда, Президентимиз томонидан 2012 йил 2 августда "Суд тизими ходимларини ижтимоий муҳофаза қилишини тубдан яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармонининг қабул қилиниши бу борада айни мудда бўлди. Ушбу хужжатда судьяларга имтиёзли шартлар асосида уй-хотиб сотиги олини мақсадидага узоқ муддатли ипотека кредитлари бериси, шунингдек, турар жойлар ижараси учун хар ойда пул компенсацияни тўлаб бориси, Ўзбекистон Республикаси Олий суди ва Олий хўжалик суди билан келишилган ҳолда судлар фаолиятига замонавий ахборот-коммуникация технологияларни жорий этиши ва бошқа муҳим масалалар кўзда тутилган.

Мазкур ислоҳотлар суд органларининг давлат босқичларидаги роли ва ўрнини янада ошириши таъминлашда, мустақил суд иш юритви учун хукукий ва ижтимоий кафолатни куайтиришида, суд органлари ходимларини ижтимоий мавқеени ҳимоя қилишда ҳамда судхукуқ тизимида олиб борилаётган ислоҳотларнинг самардорларини ижро-си юзасидан бир қатор конунларнинг кабул қилиниши ва амалиётга кенг татбик этилиши муҳим аҳамият касб этди. Жумладан, "Суд-хукуқ тизимини янада ислоҳотлиши таъминлашда, мустақил судлар тизимини демократлаштириш ва эркинлаштириш айрим конун хужжатларига ўзгариши ва қўшимчаларни кириши тўғрисида"ги, "Тезкор-қидирув фолияти тўғрисида"ги, янги таҳрирда ишлаб чиқилган "Норматив-хукукий хужжатлар тўғрисида"ги конунларнинг кабул қилиниши ушбу соҳада ислоҳотларни янада чукурлаштиришга хизмат қиласиди.

Булоша ўнрида айтганда, мамлакатимизда мустақилларни дастлабки йилларидан бошланган суд-хукуқ тизимини босқичма-босқич демократлаштириш ва эркинлаштириш бора-сигдаги сайд-харакатлар, қабул қилинаётган хукукий хужжатлар соҳадаги ислоҳотларни сифат жиҳатидан янги босқичга кўтаришида, Ўзбекистонинг дунёда ривожланган демократия давлатлар каторидан жой олишига ва пировардида, халкаро ҳаммамиятдаги нуғузини янада мустаҳкамлашга хизмат қиласиди.

Масалан, судлар ихтиослаштирилиб, кассация институти ислоҳот этили, ишларни кайта кўриб чиқишининг апелляцияни таъминлашда, фуқароларни таъминлашда, қадар оширилётган хукукий хужжатларни сифат жиҳатидан янги босқичларида томонлар тенглиги таъминлашади. Ярашув институтиниң жорий этилиши нағиридан 143 минг нафардан ортиқ фуқаро жиной жавобларни таъминлашади. Суд-хукуқ тизимини инсонпарварлик тамомилларига мувофиқлаштириш чора-тадбирлар тўғрисида доир катор музим аҳамиятни таъминлашади.

Узок БОЗОРОВ,

Ўзбекистон Республикаси

Конституциявий судининг судьяси,

юридик фанлар номзоди, доцент

кидлаш жоиз. Шу мақсадда давлатимиз раҳбарни томонидан илгари сурялган қатор конунчилик ташаббуслари асосида конунчиликимизни такомиллаштириш ишлари изчилини.

Шу ўринда айттиб ўтиш ўринники, истиқолол йилларида Парламент томонидан шахснинг асосий хукуқ ва эркинликларини таъминлашади. Мамлакатимизда мустақил судловни амалга оширишининг хукукий ва ижтимоий кафолатларини мустаҳкамлашади ҳам алоҳида ётиб каратилади. Президентимизнинг 2012 йил 2 августда қабул килинган "Суд тизими ходимларини ижтимоий муҳофаза қилишини тубдан яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармонига биноан судьялар меҳнатида ҳаёт ташарлари комплекс амалга оширилмоқда.

Мамлакатимизда мустақил судларни амалга оширишининг хукукий ва ижтимоий кафолатларини мустаҳкамлашади ҳам алоҳида ётиб каратилади. Президентимизнинг 2012 йил 15 та кодекс ва 400 дан ортиқ конун қабул қилинди. Мамлакатимизда мустақил судорнинг билиниши, фуқароларнинг конуний хукуқ ва манфаатларни таъминлашади. Истиқолол йилларида босқичма-босқич ҳамда изчилини амалга оширилётган кенг кўлумли демократия ислоҳотларини кириши таъминлашади. Шу мақсадда ташкил-хукукий чора-тадбирларни таъминлашади. Масалан, судлар ихтиослаштирилиб, кассация институти ислоҳот этили, ишларни кайта кўриб чиқишининг апелляцияни таъминлашади. Ўзбекистонинг дунёда ривожланган демократия давлатлар каторидан жой олишига ва пировардида, халкаро ҳаммамиятдаги нуғузини янада мустаҳкамлашга хизмат қиласиди.

Суд-хукуқ тизимида мустақилларни кириши таъминлашади. Ўзбекистонинг дунёда ривожланган демократия давлатлар каторидан жой олишига ва пировардида, халкаро ҳаммамиятдаги нуғузини янада мустаҳкамлашади. Шу мақсадда ташкил-хукукий чора-тадбирларни таъминлашади. Мамлакатимизда мустақил судорнинг билиниши, фуқароларнинг конуний хукуқ ва манфаатларни таъминлашади. Истиқолол йилларида босқичма-босқич ҳамда изчилини амалга оширилётган кенг кўлумли демократия ислоҳотларини кириши таъминлашади. Шу мақсадда ташкил-хукукий чора-тадбирларни таъминлашади. Масалан, судлар ихтиослаштирилиб, кассация институти ислоҳот этили, ишларни кайта кўриб чиқишининг апелляцияни таъминлашади. Ўзбекистонинг дунёда ривожланган демократия давлатлар каторидан жой олишига ва пировардида, халкаро ҳаммамиятдаги нуғузини янада мустаҳкамлашади. Шу мақсадда ташкил-хукукий чора-тадбирларни таъминлашади. Мамлакатимизда ўтган давр мобайнида дастлабки теров босқичида суд нозоратини куайтириши, мазкур соҳада суд оғизорларни таъминлашади. Ўзбекистонинг дунёда ривожланган демократия давлатлар каторидан жой олишига ва пировардида, халкаро ҳаммамиятдаги нуғузини янада мустаҳкамлашади. Шу мақсадда ташкил-хукукий чора-тадбирларни таъминлашади. Мамлакатимизда ўтган давр мобайнида дастлабки теров босқичида суд оғизорларни таъминлашади. Ўзбекистонинг дунёда ривожланган демократия давлатлар каторидан жой олишига ва пировардида, халкаро ҳаммамиятдаги нуғузини янада мустаҳкамлашади. Шу мақсадда ташкил-хукукий чора-тадбирларни таъминлашади. Мамлакатимизда ўтган давр мобайнида дастлабки теров босқичида суд оғизорларни таъминлашади. Ўзбекистонинг дунёда ривожланган демократия давлатлар каторидан жой олишига ва пировардида, халкаро ҳаммамиятдаги нуғузини янада мустаҳкамлашади. Шу мақсадда ташкил-хукукий чора-тадбирларни таъминлашади. Мамлакатимизда ўтган давр мобайнида дастлабки теров босқичида суд оғизорларни таъминлашади. Ўзбекистонинг дунёда ривожланган демократия давлатлар каторидан жой олишига ва пировардида, халкаро ҳаммамиятдаги нуғузини янада мустаҳкамлашади. Шу мақсадда ташкил-хукукий чора-тадбирларни таъминлашади. Мамлакатимизда ўтган давр мобайнида дастлабки теров босқичида суд оғизорларни таъминлашади. Ўзбекистонинг дунёда ривожланган демократия давлатлар каторидан жой олишига ва пировардида, халкаро ҳаммамиятдаги нуғузини янада мустаҳкамлашади. Шу мақсадда ташкил-хукукий чора-тадбирларни таъминлашади. Мамлакатимизда ўтган давр мобайнида дастлабки теров босқичида суд оғизорларни таъминлашади. Ўзбекистонинг дунёда ривожланган демократия давлатлар каторидан жой олишига ва пировардида, халкаро ҳаммамиятдаги нуғузини янада мустаҳкамлашади. Шу мақсадда ташкил-хукукий чора-тадбирларни таъминлашади. Мамлакатимизда ўтган давр мобайнида дастлабки теров босқичида суд оғизорларни таъминлашади. Ўзбекистонинг дунёда ривожланган демократия давлатлар каторидан жой олишига ва пировардида, халкаро ҳаммамиятдаги нуғузини янада мустаҳкамлашади. Шу мақсадда ташкил-хукукий чора-тадбирларни таъминлашади. Мамлекатимизда ўтган давр мобайнида дастлабки теров босқичида суд оғизорларни таъминлашади. Ўзбекистонинг дунёда ривожланган демократия давлатлар каторидан жой олишига ва пировардида, халкаро ҳаммамиятдаги нуғузини янада мустаҳкамлашади. Шу мақсадда ташкил-хукукий чора-тадбирларни таъминлашади. Мамлекатимизда ўтган давр мобайнида дастлабки теров босқичида суд оғизорларни таъминлашади. Ўзбекистонинг дунёда ривожланган демократия давлатлар каторидан жой олишига ва пировардида, халкаро ҳаммамиятдаги нуғузини янада мустаҳкамлашади. Шу мақсадда ташкил-хукукий чора-тадбирларни таъминлашади. Мамлекатимизда ўтган давр мобайнида дастлабки теров босқичида суд оғизорларни таъминлашади. Ўзбекистонинг дунёда ривожланган демократия давлатлар каторидан жой олишига ва пировардида, халкаро ҳаммамиятдаги нуғузини янада мустаҳкамлашади. Шу мақсадда ташкил-хукукий чора-тадбирларни таъминлашади. Мамлекатимизда ўтган давр мобайнида дастлабки теров босқичида суд оғизорларни таъминлашади. Ўзбекистонинг дунёда ривожланган демократия давлатлар каторидан жой олишига ва пировардида, халкаро ҳаммамиятдаги нуғузини янада мустаҳкамлашади. Шу мақсадда ташкил-хукукий чора-тадбирларни таъминлашади. Мамлекатимизда ўтган давр мобайнида дастлабки теров босқичида суд оғизорларни таъминлашади. Ўзбекистонинг дунёда ривожланган демократия давлатлар каторидан жой олишига ва пировардида, халкаро ҳаммамиятдаги нуғузини янада мустаҳкамлашади. Шу мақсадда ташкил-хукукий чора-тадбирларни таъминлашади. Мамлекатимизда ўтган давр мобайнида дастлабки теров босқичида суд оғизорларни таъминлашади. Ўзбекистонинг дунёда ривожланган демократия давлатлар каторидан жой олишига ва пировардида, халкаро ҳаммамиятдаги нуғузини янада мустаҳкамлашади. Шу мақсадда ташкил-хукукий чора-тадбирларни таъминлашади. Мамлекатимизда ўтган давр мобайнида дастлабки теров босқичида суд оғизорларни таъминлашади. Ўзбекистонинг дунёда ривожланган демократия давлатлар каторидан жой олишига ва пировардида, халкаро ҳаммамиятдаги нуғузини янада мустаҳкамлашади. Шу мақсадда ташкил-хукукий чора-тадбирларни таъминлашади. Мамлекатимизда ўтган давр мобайнида дастлабки теров босқичида суд оғизорларни таъминлашади. Ўзбекистонинг дунёда ривожланган демократия давлатлар каторидан жой олишига ва пировардида, халкаро ҳаммамиятдаги нуғузини янада мустаҳкамлашади. Шу мақсадда ташкил-хукукий чора-тадбирларни таъминлашади. Мамлекатимизда ўтган давр мобайнида дастлабки теров босқичида суд оғизорларни таъминлашади. Ўзбекистонинг дунёда ривожланган демократия давлатлар каторидан жой олишига ва пировардида, халкаро ҳаммамиятдаги нуғузини янада мустаҳкамлашади. Шу мақсадда ташкил-хукукий чора-тадбирларни таъминлашади. Мамлекатимизда ўтган давр мобайнида дастлабки теров босқичида суд оғизорларни таъминлашади. Ўзбекистонинг дунёда ривожланган демократия давлатлар каторидан жой олишига ва пировардида, халкаро ҳаммамиятдаги нуғузини янада мустаҳкамлашади. Ш

Сўз — фестиваль иштирокчиларига

«Шарқ тароналари»нинг жаҳондаги нуфузи тобора ошиб бормоқда

Самарқанд шаҳрида «Шарқ тароналари» IX ҳалқаро мусиқа фестивали давом этмоқда. Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги — ЎЗА мухбири фестивал иштирокчиларининг айримлари билан сұхбатлашди.

Марис ЯКОБСЯНС,
«Диана Пирас» гурӯҳи
мусиқачиси (Латвия):

— Аввало, фестивалинг тантанали очилиши маросимида Президент Ислом Каримов иштирок этгани ва нутк сўзлагани «Шарқ тароналари» ҳалқаро мусиқа ахжуманинг нуфузини янада оширганини алоҳида таъкидламоқчиман.

«Шарқ тароналари»да миллий куй-кўшиклиримизни ижро этганимизда мутахассису муҳлислар жуда илиқ карши олганидан мамнунмиз.

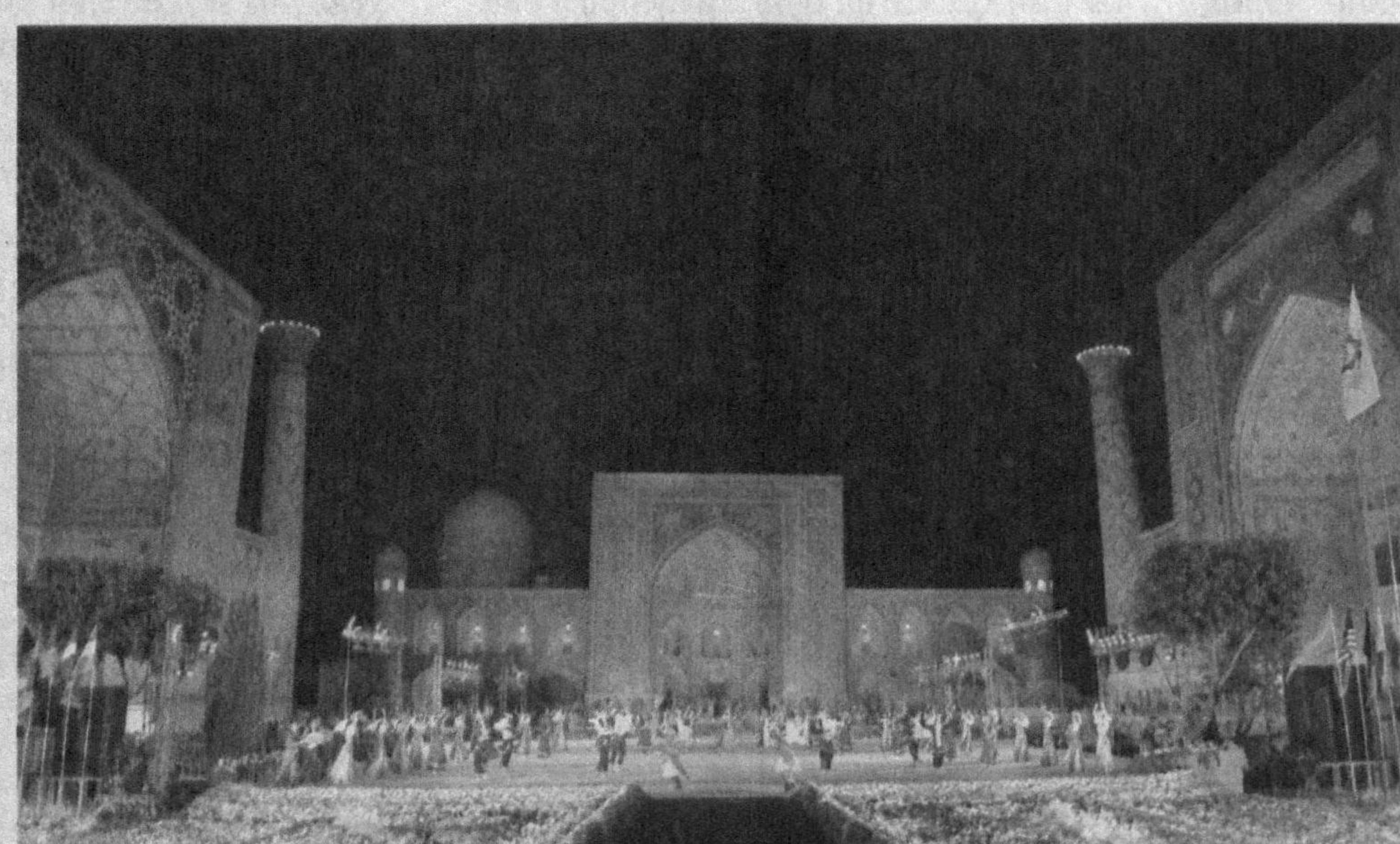
Фестиваль асосида Самарқандни кўриш шарафига мусасар бўлганимдан фойт баҳтиёман. Халқингизнинг бой тарихини амалдаги ифодаси бўлган қадимий мөъммий ёдгорликлар ва муқаддас қадамжоларни, хусусан, Бибихоним масжиди, Регистон, Шохи Зинда мажмуаларини, Амир Темур мақбараси ва Улуғбек расадхонасини томоша қилиб, ҳайратим ошгани ве межнаткаш халқингизга чин дилдан ҳавасим келганини яширмайман. Айни чорда бу шаҳар замонавий қиёфаси билан ҳам эътиборни тортади. Кенг ва озода кўчалар, мухташам бинолар, серфайз

сайлоҳлар, тўкин бозорлар кишининг баҳри дилини очади.

Анто ТАУЛ,
мусиқачи (Эстония):

— Ўзбекистонга биринчи марта келишим. Интернет орқали мамлакатнинг бой тарихи, хусусан, Самарқанд ҳақида кўплаб маълумотларга эга бўлган эдим. Бу ерга келиб, тасаввурим янада бойиди. Бу шаҳарни қадимий ва замонавий мөъморчиликнинг кўзгуси, деб атаси бўлар экан. Амир Темур ва унинг нашибаси Мирзо Улуғбек ҳақида, бу замон бошқа фанлар қатори астрономия тараққиётiga улкан хисса кўшгани хусусида кўплаб маълумотларга эга бўйдим. Бундай бой ва бебаҳо меросга эга шаҳарлар ва ҳалқлар дунёдаги кам.

«Шарқ тароналари» ҳалқаро мусиқа фестивалининг очилиши маросимида Президент Ислом Каримовнинг иштирок этиб, қатнашчиларга самимий тилаклар билдиргани бизни фойт қувонтириди. Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, бугун биз яшаттган эътибор таҳсинга лойик. Фестиваль мөхмомларни ва қатнашчилари учун барча шаронт яратилган. Бу мамлакатнингизда Ўзбекистон раҳбарияти

нинг ўқазилиши ҳалқлар ўртасида гиҳамкорлик ришталарини янада мустаҳкамлашга хизмат қиласди.

Муҳаммад Язиз бин МУҲАММАД,
«Nadi Singarura» гурӯҳи раҳбари (Сингапур):

— Самарқандга келишимиз билан «Шарқ тароналари» ҳалқаро мусиқа фестивалининг нечогли нуфузли ва ийрик анжуман эканини яна бир бор чукур хис этдик. Бу ерга иштирокчиларга кўрсатилаётган эътибор ва эътибор таҳсинга лойик. Фестиваль мөхмомларни ва қатнашчилари учун барча шаронт яратилган. Бу мамлакатнингизда Ўзбекистон раҳбарияти

томонидан санъат ахлиниң фаолияти учун кенг йўл очиб берилганидан далолатиди.

Ушбу нуфузли санъат анжумани турли ҳалқлар маданий меросини бойитиш ва улар ўртасида дўстлик ришталарини янада мустаҳкамлашга хизмат қилиш барабаридан санъат соҳасида ўзаро фикр ва тажриба алмашни имконини ҳам берәтири. Шу боис «Шарқ тароналари»нинг дунё миқёсидаги нуфузи тобора ошиб бормоқда.

**ЎЗА махсус мухбири
Ироди УМАРОВА
ёзиб олди.**

Garoyib olam

Инсонни исм билан аташнинг хислати ҳам, хосияти ҳам кўп. Фанда исм ҳатто тақдирни белгилайди, деган қарашлар ҳам йўқ, эмас. Зеро, инсоннинг исм-шарифи унинг шахсияти, феъл-автори, дунёқараши, бир сўз билан айтганда, ўзлигининг ифодаси саналади. Шундай бўлса-да, дунёнинг турли ҳалқларида антиқа исмлар ҳам учраб туради. Қўйида ана шундай исм эгалари ҳақида ҳикоя қиласди.

Биз билган ва билмаган дунё

ИСМЛАР МУЪЖИЗАСИ

Дарҳақиқат, исмларни ўрганадиган алоҳида фан мавжуд бўлиб, у «ономатика» деб аталади. Исм тўғрисида сўз кетар экан, унинг бошқа тилларда ҳам ўтшаш номланиши кўрамиз. Масалан, исм лотин тилида «номен», инглизча «наме», грекча «номона» деган сўзлар билан изоҳланади.

Фамилия инсонларнинг иккичи исми хисобланади. У илк марта қадимги Римда пайдо бўлган. Ўша пайтда жой номлари фамилия сифатида кабул килинган. Маскүр минг ийликиннинг ўрталарида келиб, фамилия бутун Европа давлатларида ўтказилиб келинмоқда.

Даллас штатида ташкил этиладиган бу учрашува шу кунга қадар 700 нафардан ортиқ Жон Смитлар иштирок этишган.

Швейцарида истиқомат қуловчи Эстер ва Леонардлар оиласи ҳам фарзандларига антиқа исм кўйишган. Гап шундаки, гимназияда математика фанидан дарс берадиган оила бошлиғи Леонид биринчи ўғлига Катед деб исм кўйди. Иккичи ўғлига эса, Тангенс деб исм кўйишига карор килди. Учинчи фарзанди — қизини ҳам антиқа номдан бенасиб қолдирмади. уни Гипотенуза деб аталаши. Аммо буни қарангки, математикага илоси баланд отанинг тўртинчи фарзандига севимли фани терминларига оид исм кўйиш «баҳти» наисбеттади. Гап шундаки, болалар улгайтанди ўз исмидан ўксимлиги учун шаҳар мэри фидойи отанинг Фикрига қарши чиқди ва қизалоққа, ўзаро қенгашиб, Анна-Мари деб исм кўйиши.

Дунёда шундай исмлар ҳам борки, уларни нафақат ёдда сақлаб қолиш, балки шунчаки айтиш ҳам мушкул. Масалан, ўзининг ажойиб асарлари билан дунё санъат ат ахлиниг ҳурмат ва эътиборига сазовор бўлган машҳур мусавири Пабло Пикассо номи дунёда энг узун ном бўлса, ажаб эмас. Унинг асл номи — Пабло Диего Хосе Франциско де Паула Хуан Непомуконо Криспин Трипидад Руис и Пикассо. Бугунги кунда Бирмада яшовчи бир қишининг исми дунёда энг киска исм сифатида ётироф этилган. Яъни унинг исми атиғи «ъ» белгиси билан ифодаланади.

Интернет материаллари асосида Шахло ХУДОЙБЕРГАНОВА тайёрлади.

Qopin ko`magi

Фермерлар ҳуқуқлари ҳимояси

иқтисодиёт ривожида мухим ўрин тутмокда

(Давоми. Бошланиши учинчи бетда)

Киритилган ушбу тақдимомаларга асосан 538 нафар мансабдор шахс интизомий жавобгарликка тортилди, шундун 30 нафари эгаллаб турган лавозимидан озод этилди. Шунингдек, 36 миллиард 477 миллион сўмдан ортиқ маблағ фермер хўжаликларига қайтариб берилиши таъминланди.

Масалан, Косон туманинда «Сафо Азим» фермер хўжалигига «Косон пахта тозалаш» очик акциядорлик жамияти етказиб берилган махсулот ҳақини ўз вақтида тўлаб бермаган. Шу тифайли адлия бошқармаси томонидан фермер хўжалиги манфаатини кўзлаб судга даъво аризаси киритилди. Натижада суд қарорига асосан «Косон пахта тозалаш» очик акциядорлик жамиятидан фермер хўжалиги фойдасига 14 миллион 99 минг сўмлиқ асосий қарз, тўлов муддати кечирилганлиги учун 3 миллиард 747 минг сўм пеня ундирилди.

Хулоса қилиб айтганда, тузилаётган шартномаларда тарафларнинг хуқуқ ва мажбуриятларини тўғри белгилаш ҳамда уларнинг тўлиқ бажарлишини таъминлаш иқтисодиётнинг изчиллик билан ривожланишига замин яратади.

Ю.ХЎЖАЕВ,

Адлия вазири
Шартномавий-хуқуқий ишларни назорат қилиш бошқармаси бошлиғи ўринбосари

(Давоми. Бошланиши учинчи бетда)

Шартнома шартларини тўлиқ бажармаслик натижасида келиб чиқадиган турли хил низолар эса, тарафлар ўзаро келишувга эришомлаб таъкидлашади.

Mas`uliyat va majburiyat

унга тўлиқ амал қилиш томонлар манфаатига хизмат қиласди

да ҳал қилилади. Шу ўринда амалда кенг қўлланиладиган кредит шартномаси хусусида фикр юритадиган турли ҳалқларни тозалашади. Шартийнинг бўлгаси, Фуқаролик кодексининг 744-моддасига мувофиқ, кредит шартномаси бўйича бир тараф — банк ёки бошқа кредит ташкилоти (кредитор) иккичи тарафга (қарз олувчи) шартномада назарда тутилган мондорда шартлар асосида пул маблағларни (кредит) бериш, қарз олувчи эса, олинган пул суммасини қайtarishi ва унинг учун фойзларни тутлашади.

Кредит шартномаси ёзма шаклда тузилиши лозим. Шартнома шаклнига риоя кильмаслик кредит шартномасининг хуқуқий эмас, деб топилишига сабаб бўлади.

Кредитор қарз олувчини тўловга қобилиятсиз деб хисобласа, қарз олувчи кредитни таъминлаш мажбуриятларини бажармаса, шартномада назарда тутилган кредит шартномасини муддатидан олдин бекор қилишини, жавобгардан 96 миллион 387 минг сўм маблағи банк фойдасига ундириб беришини, ундириувни жавобгарга тегиши мол-мулжаларга, шартномада назарда

қисман бош тортиси хуқуқига эга. Агар қонун ҳужжатлари ёки шартномада бошқача тартиб натарда тутилган бўлмаса, қарз олувчи бу ҳақда кредиторни кредит шартномасида бўйича белгилаб қўйилган кредит берши муддатига қадар хабардор қилиши шарт. Қарз олувчи кредит шартномасида назарда тутилган кредитдан аниқ мақсадда фойдаланади. Кредиторни мажбуриятини бузган тақдирда кредитор шартнома бўйича қарз олувчини бундан бўён кредитлашни тўхтатишга ҳақли.

Масалан, Ташкии иқтисодий фалият миллий банкининг Тошкент шахар бош бошқармаси қошидағи амалиёт бўйими Фуқаролик ишлари бўйича Учтепа туманлараро судига даъво аризаси билан мурожаат килиб, Хотам Халилов билан 2010 йил 19 ноябрда тутилган кредит шартномасини муддатидан олдин бекор қилишини, жавобгардан 96 миллион 387 минг сўм маблағи банк фойдасига ундириб беришини, ундириувни жавобгарга тегиши мол-мулжаларга, шартномада назарда

қисман бош тортиси хуқуқига эга. Агар қонун ҳужжатлари ёки шартномада бошқача тартиб натарда тутилган бўлмаса, қарз олувчи бу ҳақда кредиторни кредит шартномасида бўйича белгилаб қўйилган кредит берши муддатига қадар ҳабардор қилиши шарт. Қарз олувчи кредит шартномасида назарда тутилган кредитдан аниқ мақсадда фойдаланади. Кредиторни мажбуриятини бузган тақдирда кредитор шартнома бўйича қарз олувчини бундан бўён кредитлашни тўхтатишга ҳақли.

Суднинг ҳал қилув қилув қарорига асосан давъогарнинг давъо талаблари қаноатларидан тутилган кредиторни кредит шартномасининг хуқуқий эмас, деб топилишига сабаб бўлади. Кредиторни мажбуриятини бузган тақдирда кредитор шартнома бўйича қарз олувчини бундан бўён кредитлашни тўхтатишга ҳақли.

Салима ИШАНКУЛОВА,
фуқаролик ишлари бўйича
Учтепа туманлараро судининг раиси

Бош мухаррир:

Шодикул ҲАМОРОЕВ

Газета 2007 йил
23 февралда Ўзбекистон
Матбуот ва ахборот
агентлигига 0224-рақам
билан рўйхатдан ўтган.

ТАХРИР ҲАЙЬАТИ:

Бўриотш МУСТАФОЕВ
Шоюнс ГАЗИЕВ
Кўчкор ТОҒАЕВ
Русланбек ДАВЛЕТОВ
Мавжуда РАЖАБОВА
Зарифжон МИРЗАҚУЛОВ

Омонбай ОҚЮЛОВ
Холмурин ЁДГОРОВ
Икром МУСЛИМОВ
Файрат ҲИДОЯТОВ
Арислон УСМАНОВ
Бобомурод РАЙИМОВ

Навбатчи мухаррир:

Сардор
ҲАМОРОЕВ
Саҳифаловчи:
Шерзод
ҲАЙРУЛЛАЕВ

Газета «Шарқ» нашрнёт-матбаса акциядорлик компанияси босмахонасида оғсет усулида босилди. Босмахона манзуси: Тошкент шахри, Буюк Турсон кечаси, 41-й.